

366 dyr og fugler foreviget

Livet er mer...

Tips oss om utenomfaglige aktiviteter på telefaks 23 10 9040 eller e-post: tidsskriftet@legeforeningen.no

– Hvis jeg regner at jeg bruker en dag per dyr, så har jeg brukt over ett år av mitt liv på å stoppe ut dyr, sier Per Gunnar Robstad, allmennlege i Songdalen utenfor Kristiansand.

Han vokste opp på gård i Vennessla og har jaktet siden før han begynte på folkeskolen. 14 år gammel, i 1964, tok han brevkurs i utstopping av dyr, og en kattugle ble den første fuglen han foreviget. Uglen står fremdeles fremme hjemme, men er etterhvert blitt bare ett av mange utstoppede dyr. Robstad gikk på kurs hos en preparator i Kristiansand mens han gikk på gymnaset og etter det skjøt utstoppingshobbyen fart.

– Utstopping er en måte å ta vare på minner. Jeg er en samler, og liker ikke å gå på jakt uten å ha et lite trofé med hjem, sier 52-åringen, som har drevet allmennpraksis på Nodeland i 22 år.

Med forbud mot elghoder i stuen, ble løsningen påbygd hus slik at Robstad fikk et eget rom til dyr og jaktfotografier. Der er det blant annet fugler, rever, mår, mink, to harer, grevling, en hjortekalv og et rådyr som titter på besøkende med flotte glassøyne. Rommet er Robstads oase og der er det han som bestemmer. Nå er det nesten fullt der, og han er i tvil om hva han skal gjøre med åtte fasaner og en tiur som ligger i fryseren. En plan er å stoppe ut en fasan i flygende posisjon som kan henge fra taket.

Tidkrevende

Små fugler stoppes ut på 6–8 timer, men større dyr som elg eller hjort er en svært tidkrevende prosess og må gjøres i flere trinn. Skinnen må skrapes ned til det er bare noen millimeter tynt, ellers vil det sprekke når det tørker. Etter at dyret er flådd, skal skinnen ligge i grovsalt en ukes tid. Så skal det ligge i maursyre og andre kjemikalier, gjerne en måneds tid. Kjemikaliene er grunnen til at Robstad har et eget rom til arbeidet. Kjøkkenet er forbudt område. Dyrene settes så sammen med ståltråd og fylles med blant annet leire og gips, eller plastformer han

bestiller etter mål. Til slutt syes dyret sammen.

– Det var nok kirurg jeg skulle vært. Jeg liker best å skjære og sy, sier Robstad og legger vekt på at kunnskap om dyrets utseende er svært viktig i arbeidet med utstopping.

Hans siste arbeid, en rype, står fremdeles med nålene i og tråd rundt kroppen. Før disse kan tas av, må den tørke i 3–4 uker. Av 366 arbeider han har gjort, har han bare om lag 60 hjemme hos seg selv. Mange har han stoppet ut for jaktkamerater. Opptil flere ganger har pasienter kommet med dyr til han for utstopping, ofte dyr de har hatt i fryseren i årevis som de nå vil gi bort.

Høst er jakttid

– Jakt tror jeg bunner i naturglede, ikke drapsinstinkt. Det er før man får tak i dyr at det er

spennende. Selve skytingen er antiklimaks, sier Robstad.

Høsten er aktiv jakt sesong. Han er nesten ikke hjemme en eneste helg. Vanligvis tar Robstad en ukes ferie i forbindelse med elgjakten, for å delta i den tradisjonsrike jakten i brorens jaktterreng i Vennessla. Bortsett fra i studietiden i Bergen har han ikke gått glipp av en eneste elgjakt. I tillegg tar han ofte en uke i forbindelse med hjortejakten, og hvis det er mulig, tar han noen dager før jul for å skyte rådyr. For å skyte hjort reiser han til Førde, og hadde det ikke vært for familien, kunne han godt tenke seg å flytte til Vestlandet for å komme nærmere hjorten.

– De beste jaktturene har jeg alene når jeg prøver å lure meg inn på en hjort. Den har enormt god luktesans og hørsel. Hele tiden må jeg passe på vinden, og jeg må være helt stille, ikke en kvist kan briste.

Sammen med en del legekolleger fra sørlandsområdet reiser han hvert år på fasanjakt til Skottland. Det har de holdt på med i ti år og fellesskapet på turene er viktig.

– Vi har det utrolig morsomt og sosialt. I tillegg er fasankjøtt smakfullt, noe midt mellom rype og kylling, sier Robstad.

Kjøtt kjøper han nesten aldri. Familien er selvforsynt med det, men billig er det ikke. For å skyte en hjort betaler han 5 000 kroner. Kiloprisen på kjøttet kan bli høy nok.

– Folk spør meg om jeg ikke kan handle i butikken som andre, men de forstår ikke. Det viktigste er opplevelsene på heiene, sier Robstad.

– Astrid Marie Nylenna

I alt 55 utstoppede dyr holder Per Gunnar Robstad med selskap i hans eget jaktrom hjemme i huset i Songdalen. Foto A.M. Nylenna